

ЛЕЗГИ Газет

**Жуван Ватан, ватанэгълияр,
дидед чIал хуьх!**

1920 – йисалай акъатзава

N 26 (10931) хемис 25 – июнь, 2020 – йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 16 манат

Гъалибвилинин Парад

Чи мухбир

24-июндиз Урусатдин вири регионра хъыз, Дагъустандани Ватандин Чехи дяведда къазанмишай Гъалибвилинин 75 йис тамам хъуниз талукъарнавай Парад кыле фена. Асул мярекатар Каспийск шегъердин кылин майдандал тешкилнавай. Коронавирусдин тугъвалдихъ галаз алакълу яз, Гъалибвилинин Парад кьетген шартIара кыле фена.

“Лезги газетдиз” РД-дин Къилин ва Гъукуматдин Администрациядин пресскъуллугъди хабар гайивал, шадвилинин мярекатда РД-дин Гъукуматдин Председатель Артем Здунова, Дагъустандин Халкъдин Собранидин Председатель Хизри Шихсаидова, РД-дин Къилин ва Гъукуматдин Администрациядин руководитель Владимир Иванова, республикадин министерствойринни ведомствойрин, шегъеринни районрин администрацийрин кылиери, ветеранри, волонтерри ва гъурметлу мугъманри иштиракна.

Парад контр-адмирал, Каспийскдин флотилиядин командующий Сергей Пинчука къабулна, регъбервал адан сад лагъай заместитель, 1-рангдин капитан Сергей Екимова гана.

Екимова журналистриз хабар гайивал, мярекатда, санлай къачурла, са агъзурни вад виш касди, дяведин ва махсус техникадин 25 уьлчмеди, 10 самолетдини вертолетди иштиракна.

Трибунайрилай Парад кыле физвай

къайдадиз Ватандин Чехи дяведин 10 ветеран килигзавай. Гъайиф хьи, Бязи себебар аваз, теклифнавай вири ветеранривай мярекатдиз къез хъанач. Абурукай гзафбур Параддиз интернетдин кумекдалди онлайн къайдада килигна.

Ленин тIварунихъ галай майдандал Каспийскдин флотилиядин штабдин офицерри, гимийрин 106-бригададин хуси составди, дишегълирикай ибарат тир ротади, гъульун пехотадин 177-полкунин къуллугъчийри, Дагъустандин МЧС-дин, Росгвардиядин векилри шадвилинин марш кыле тухвана. Абурухъ галаз санал и карда Ватандин Чехи дяведин 10 фронтдин тIаратIар гвай аскерри, Мосинан винтовкаярни Шпагинан танпачияр гвай къуллугъчийрини иштиракна.

Гугъуьнлай майдандал дяведин махсус техникадин уьлчмеяр пайда хъана. Абуру “БТР-82А” бронетранспортеррикай, реактивный къурулушрикай, ракетайрин комплексдикай ибарат тир.

Са арадилай Каспийскдин цавуз 4 вертолетдини 6 самолетди лув гана. Летчикри цава пешекарвилелди чпин устадвал къалурна.

Нянин сятдин 10-даз шегъерда Чехи Гъалибвилиз талукъарнавай салютар ахъайна.

Къейд ийин хьи, 2002-йисалай инихъ Каспийскда цIи Парад сад лагъай сеферда кыле фена.

* * *

Ватандин Чехи дяведда къазанмишай Гъалибвилиз талукъарнавай кылин Парад 24-июндиз Москвада кыле фена.

“Kremlin.ru” сайтди хабар гузвайвал, шадвилинин мярекатда иштиракун патал уьлкведин меркездиз Абхазиядин Президент Аслан Бжания, Белоруссиядин Президент Александр Лукашенко, Къазахстандин Президент Къасим-Жомарт Токаев, Къиргъизиядин Президент Сооронбай Жээнбеков, Молдавиядин Президент Игорь Додон, Сербиядин Президент Александр Вучич, Тажикстандин Президент Эмомали Рагъмон, Узбекистандин Президент Шавкат Мирзиёев, Кыблепатан Осетиядин Президент Анатолий Бибилов, Босниядин ва Герцеговинадин Президиумдин член Милорад Додик мугъман хъанвай. Абуру Урусатдин Президент Владимир Путин Кремлдин Гербдин залда къабулна.

Парадда, санлай къачурла, 14 агъзур военный къуллугъчийри, дяведин техникадин 200-далай виниз уьлчмеяр, 75 самолетдини вертолетди иштиракна. Парад уьлкведин оборонадин Министр, армиядин генерал Сергей Шойгуди къабулна, регъбервал армиядин генерал Олег Салюкова гана.

Къейд ийин хьи, Урусатдин военный къуллугъчийрихъ галаз санал Парадда Азербайжандин, Эрменистандин, Белоруссиядин, Индиядин, Къазахстандин, Къиргъизиядин, Китайдин, Молдавиядин, Монголиядин, Сербиядин, Тажикстандин, Туркменистандин ва Узбекистандин яракълу къуватрин векилрини иштиракна.

Параддин сергъятра аваз кылин рахунар уьлкведин Президент Владимир Путина авуна.

Нумрадай кIела:

ЖЕМИЯТ

Вад кас виш касдин аксина

Дяведин йисара акъатай “Гъалибвал” тIвар алай дивизиядин газетдин са шумуд нумрада адакай макъалаяр чапнава. Военный корреспондентар тир П.Кудинован ва П.Дорохован “Вад кас виш касдин аксина”, “Политтарсара” макъалайра разведчик Асланов Гъабибуллагъан дрибашвиликай ихтилат физва.

▶ 3

ЖЕМИЯТ

Баркалла алаз тухвай уьмуьр

П.А. Мейланова Къасумхуьруьн консервирдай завод вилик тухунизни кьетIен фикир гана. Нетижанда заводди Россиядин Федерациядин промышленный карханайрин арада кIевкIевчи чкаяр къазвай, са шумудра заводди гъилия-гъилиз къведай Яру пайдахар къачунай.

▶ 4

ЖЕМИЯТ

Жаванрихъ галаз гъикI рахада?

Виридалайни менфятлу жуьре жаванрихъ галаз ара атIунар авачир алакълу хуьнин вахт чара авун я. И вахтунда аялрикай, абурун юлдашрикай, фикиррикай ва хиялрикай са гъихътин ятIани цийи делилар чир жеда.

▶ 6

САГЪЛАМВАЛ

Тугъвалдиз акси женг

Белиждин участокдин азархана са акъван екеди туш. Завалдик акатнавай уьмуьрар къутармишун патал койкайрин къадар артухарнавай. Палатайра чкаяр бес тежезвай вахтара азарханадин администрация дегълизарни кваз ишлемешуниз мажбур жезвай. Им, гъелбетда, хаталувилинин девирдиз килигна, къачунавай мягъкем кам тир. И кардалди жавабдар ксарин къайгъударвал куьтягъ жезвачир.

▶ 8

ЭДЕБИЯТ

Ам дережайрихъ калтугнач

А вахтунда, чи йикъара хъыз, гъар вуч хъайитIани чапзавачир. Ктаб акъудун гъикъван четин кар тиртIа гзафбуруз чиди. Гила, садан патайни гуьзчивал амачирла, хуси чапханайриз пул гуз, вуч хъайитIани акъудиз жезва. Бес абурун мана, чрайвал, тамамвал?.. Лугъудайвал, фекидинди чуьхуьн я, женнетдиз финни тефин, Аллагъдин гъиле ава.

▶ 10

ХАБАРАР

Чехи агалкъун

И йикъара Хийир Абдулкеримовахъ хъанвай мад са чIехи агалкъундикай адан ярар-дустари чав хабар агакарна. Малум хъайивал, 2020-йисан Вирироссиядин духтуррин конкурсдин “Лап хъсан оторинларинголог” номинацияда Х.Абдулкеримова сад лагъай чка къуна. 36 номинациядикай ибарат чIехи конкурсда санлай 526 лайихлу духтурди иштиракна.

▶ 12

Президентдин рахунрай

23-июндиз Урусатдин Президент Владимир Путин уьлкведин агъалийрихъ элкъвена рахана. Кьилди къачуртла, ада йисан къене 5 миллион манатдила гзаф къазанжияр къазанмишзавай бур патал НДФЛ-дин къадар хкаж жезвайдакай, аялар патал алава пулдин куьмекар гудайдакай, коронавирусдихъ галаз тухузвай женгинин нетижайрикай хабар гана. Агъадихъ чун абурукай кьилди-кьилди рахада.

Чи мухбир

НДФЛ-дин къадар ва бизнесди куьмек

Владимир Путина 2021-йисан 1-январдилай йисан къене 5 миллион манатдила гзаф къазанжияр къазанмишзавай бур патал НДФЛ-дин къадар 13-далай 15 процентдал къван хкажун теклифна. Ада къейд авурвал, налогрин хкажнавай къадар вири къазанжийриз талуку туш, ихтилат йисан къене 5 миллиондила алатзавай паюникай физва.

Гъа са вахтунда уьлкведин Президентди алава хъувурвал, НДФЛ хкажунин нетижанда гъар йисуз бюджетди алава 60 миллиард манат къведа. И такъатар тек-туьк жедай азарар квай аялар сагъар хъувуниз чара ийидайвал я.

Владимир Путина Урусатдин Гьукуматдал инфраструктура вилик тухун патал яргъал вахтунда пулдин такъатар чара ийидай алатрикай (къайдайрикай) геьеншдиз менфят къачунин жигъетдай теклифар гъазурун тапшурмишна. Идалай гъейри, ада 2021-йисуз зегъметдин базар тамамдиз арадал хун патал лазим тир серенжемар къабулуни буйругъни гана.

Агъалийриз куьмек гуниин серенжемирикай

Уьлкведин Президентди хабар гайивал, июлдин вахра 16 йисал къведалди яшара авай аялриз алава 10 агъзур манат пул гуда. Риклеп хкин, ихътин куьмек майдин вацрани ганай. Къвед лагъай сеферда гузвай пулдин такъатар вахчун патал цийи кьилелай арза-

яр гъазуруни лазимвал авач. Абуру сад лагъай сеферда чара авур пулдин такъатар къачун патал гъазурай документрин бинеддалаз агакъарда.

Владимир Путина гъакни къезилвилер гузвай ипотекадин программа геьеншарунин тапшуругъни гана. Гила къезилвилер гузвай ипотека Москва, Санкт-Петербург шегъерра, Москвадин ва Ленинграддин областра - 12, амай регионра 6 миллион манатдал къведалди кьимет авай квалер маса къачудайла чара ийида.

Мадни, коронавирусдихъ галаз алакълу яз къвалах амачиз амуькнавай агъалийриз июлдин, августдин варцарани пулдин куьмек гуда.

Тлугъвалдихъ галаз тухузвай женгина иштиракзавай яшайишдин рекъай кардик квай куьллуьгърин векилриз (социальные работники) гузвай алава пулдин куьмекни 15-сентябрдал къван давамарда.

Тлугъвалдиз акси женгиникай

Владимир Путинан фикирдалди, алатай пуд вацран къене уьлкведин агъалийрин уьмуьрда еке дегишвилер кьиле фена. Урусат тлугъундиз акси женгинин кьелелай эгечина ва и жигъетдай къабулай серенжемири хъсан нетижаярни арадал гъана. Президентди къейд авурвал, уьлкведин медицинади вичивай садлагъана арадал атай акъл-тай четин шартлара менфятлудаказ къвалахиз жезвайди къалурна. Коронавирусдихъ галаз алакълу яз тайинарай сергъятри, къайдайри, къабулай маса серенжемири цлуд агъзурралди инсанар кьиникъдикай къутармишиз куьмекна, - гьисабзава Президентди.

Тахсиркарвал субутна

Дагъустандин образованидин ва илимдин виликан министр Шагъабас Шагъоваз къуд йисни зур кар гана ва 20 миллион манатдин къадарда авай жермени тайинарна. Идакай ТАСС-ди хабар гузва.

Москвадин Лефортово райондин судди Ш.Шагъов еке къадарда аваз ришвет къачунай ва бюджетдин такъатар харж авунай тахсиркар яз гьисабна.

Журналистриз Москвадин прокуратурадай хабар гайивал, судди 2013-йисан декабрдин вацра, Шагъабас Шагъова, республикадин образованидин ва илимдин министрдин куьллуьгъдал алаз, РД-дин "Дирекция государственного заказчика-застройщика" КП-дин директордивай ришвет яз "ROM" фирмадин, вичин кьимет 293 агъзур манатдила гзаф тир диван къачурди тайинарна. Бюджетдин такъатар харж авуникай рахайтла, Шагъован рушан "Логос" центрадин ирид куьллуьгъчи (центр гъатта талуку тир къурулушра регистрацияни авунвачир) илимдинни техни-

ческий яратмишунрин рекъай республикадин центрадин (РЦНТТУ) куьллуьгъчияр яз къалурнавай. Къанунсуз гьерекартин нетижанда 2016-йисан августдилай 2017-йисан сентябрдалди абуруз 779 агъзур манатдин къадарда аваз бюджетдин пуларин гьисабдай мажибар гана.

И эпизоддай виликан министрдин руш Амина Шагъовадиз шартлуналди - 3, "Логос" центрадин виликан управляющий Мурад Абдурагъмановаз - 2,5, РЦНТТУ-дин виликан директор Марат Алиеваз 2 йис кар гана.

Духтуррин зегъмет къейдна

Дагъустандин Кьил Владимир Васильева, жуьреба-жуьре шабагъар гуналди, республикада коронавирусдихъ галаз женг тухвай медицинадин 10 агъзур куьллуьгъчидин зегъмет къейдна.

ТАСС-ди хабар гузвайвал, Медицинадин куьллуьгъчидин йикъаз талуку яз РД-дин Кьили къабулай Указдал асаслу яз, шабагъриз лайихлу хъайибурун арада духтурар, медсестраяр, медицинадин гъвечи персоналдин векилар ава.

Гъа ик, "Жуьрэтлу зегъметдай" медалдиз - 7, Дагъустан Республикадин Гьурметдин грамотадиз - 42, "Дагъустан Республикадин лайихлу духтур"

тварциз - 128, "Дагъустан Республикадин здравоохраненидин лайихлу куьллуьгъчи" тварциз - 41, тварцин сятиниз - 15 ва Дагъустандин Кьилин патай Чухсагуьлдин чарчиз 10 агъзурдалай виниз ксар лайихлу хъана.

"Лезги газетдиз" РД-дин Кьилин ва Гьукуматдин Администрациядин пресс-куьллуьгъди хабар гайивал, Махачкъалада "Шегъердин къулай шартлар арадал гъун" программадин сергъятра аваз эцигъзавай скверрикай сад тлугъвалдихъ галаз женг тухвай медицинадин куьллуьгъчийрин тварцихъ яда. Ана тлугъундин кьурбандар хъайи духтуррин тварарихъ янавай къелемар цадайвал я.

* * *

И йикъара Дагъустандин Гьукуматдин Председатель Артем Здунова кьиле Коммунаркада авай азарханадин кьилин духтур Денис Проценко аваз тлугъвалдихъ галаз женг тухун патал Дагъустандиз атай Москвадин духтуррин сестедив РД-дин Кьил Владимир Васильеван патай Чухсагуьлдин чарар вахкана. Идакай "Лезги газетдиз" республикадин Кьилин ва Гьукуматдин Администрациядин пресс-куьллуьгъди хабар гана.

РД-дин здравоохраненидин министр Жамалудин Гъажибрагъимова республикадиз куьмек гунай Урусатдин здравоохраненидин министерстводин, Москвадин здравоохраненидин департаментдин руководствойриз, Дагъустандиз

уьлкведин къецепатан регионрай атай вири духтурриз сагърай лагъана. Министрдин гафаралди, духтурри неинки тек са Махачкъаладин азарханайра къвалахна, абуру гъакни республикадин жуьреба-жуьре районрин азарханайризни фена, анра авай галарихъ галаз муькувай таниш хъана, меслятар гана.

Къейд ийин хъи, Урусатдин Президент Владимир Путинан тапшуругъдалди, коронавирусдихъ галаз женг тухун патал Дагъустандиз уьлкведин вилик-кьилик квай клиникайрин духтурар, медицинадин университетрин пешекарар атана. Санлай къачурла, абуру Дагъларин уьлкведин 20 райондиз фена, чкадин духтурриз начагъбур сагъар хъувунин карда чпелай алакълдай куьмекар гана.

Къадагъа авунва

Чи мухбир

Саудовский Аравиядин гьукумдин кьилевайбуру коронавирусдин тлугъвалдихъ галаз алакълу яз алай йисуз анжах пачагълуьгъда авай мусурманриз гъаж ийидай ихтиярар гуда. Ихтилат чкадин ва алай вахтунда пачагълуьгъда авай къецепатан уьлквейрин агъалийрикай физва.

Саудовский Аравиядин гъаждин ва умрадин крарин рекъай кардик квай министрстводин пресс-куьллуьгъди хабар гузвайвал, ихътин къарар уьлкведа тлугъун чуькунин хаталувал авайди фикирда къуна къабулнава. Мадни, пачагълуьгъда авай вири мусурманривай гъаж

ийиз жедач, анжах тайин тир къадардиз ихътин бахт кьисмет жедач.

"Марва-Тур" компаниядин генеральный директор Булат Кьурбанован гафаралди, алай вахтунда Саудовский Аравияда дагъустанвийрикайни ава. Асул гьисабдай, абуру студентар ва карчияр я. Абурун къадар гьикъван ятла, компаниядиз малум туш.

Булат Кьурбанова хабар гайивал, алай йисуз гъаж авун патал компаниядиз саки 3 агъзурдав агакъна дагъустанвийри пул ганвай. Абурувай пул элкъвена вахчуз ва я тахъайтла, къведай йисуз фин патал таз жедач.

Къейд ийин хъи, алай йисуз мусурманрин календардал асаслу яз, гъаж ийидай вахт июлдин эхиррал - августдиз эвел кьилерал ацалтзава.

Коронавирус: эхиримжи рекъемар

РД-дин Роспотребнадзордин делилралди, 24-июндиз Дагъустанда коронавирус акатнавайбурун къадар 7415-дав агакънавай. Гъа са вахтунда духтуррилай начагъ хъанвай 5465 кас сагъар хъийиз алакълана. Санлай къачурла, республикада 149491 кас ахтармишнава. 3507 кас лагъайтла, амайбурукай чара авуна (изоляция), къвалера ава. Дагъустанда коронавирусди 360 кас къенва.

Кьиблепатан Дагъустандин шегъеррани районра коронавирус акатнавайбурун къадаррикай рахайтла, рекъемар ихътинбур я: Дербент - 137, Дагъустандин Огни - 49, Дербент район - 63, Табасаран район - 68, Мегъарамдхуьруьн район - 45, Докъузпара район - 6, Ахцегъ район - 43, Рутул район - 28, Сулейман-Стальский район - 107, Хив район - 51, Агъул район - 53, Къурагъ район - 39. И делилар 22-июндиз Дагъустандин Роспотребнадзордин Управлениди раижна.

пятница, 3 июля

РГВК
06.45 «Заряжайся!» 0+
07.00,08.30,12.30 Время новостей Дагестана
07.20 Передача на аварском языке 12+

ПЕРВЫЙ

05.00 «Доброе утро». (12+).
09.00 Новости. (16+).
09.25 «Доброе утро». (12+).

РОССИЯ 1

09:00 Канал национального вещания «Даргала анкъи» (на даргинском языке)
14.30, 21.05 Вести-Дагестан

НТВ

05.10 Т/с «Москва. Три вокзала». (16+).
06.00 «Утро. Самое лучшее». (16+).

ДОМАШНИЙ

06.30 «6 кадров». (16+).
06.55 «По делам несовершеннолетних». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

06.00 «Настроение».
08.10 «10 самых... Несчастные красавцы». (16+).

ЗВЕЗДА

06.05 «Специальный репортаж». (12+).
06.25 Д/с «Хроника Победы»

суббота, 4 июля

РГВК
07.00,08.30,16.30 Время новостей Дагестана
07.20 Передача на кумыкском языке 12+

ПЕРВЫЙ

06.00 «Доброе утро. Суббота». (12+).
09.00 «Играй, гармонь любимая!» (12+).

РОССИЯ 1

05.00 «Утро России». Суббота.
08.00 «Вести». Местное время.

НТВ

05.15 Т/с «Москва. Три вокзала». (16+).
06.00 Комедия «Мимино». (12+).

ДОМАШНИЙ

06.30 «6 кадров». (16+).
06.35 Мелодрама «Воскресный папа». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

05.50 Х/ф «Человек родился»
07.45 «Православная энциклопедия».

ЗВЕЗДА

07.00 Х/ф «Зайчик».
08.00 Новости дня.
08.15 Х/ф «Зайчик».

воскресенье, 5 июля

РГВК
07.00,08.30,19.30 Время новостей Дагестана
07.20 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» 12+

ПЕРВЫЙ

05.35 «Россия от края до края». (12+).
06.00,10.00 Новости
06.10 «Россия от края до края». (12+).

РОССИЯ 1

04.20 Х/ф «Ясновидящая». (12+).
06.00 Х/ф «Вальс-Бостон». (12+).

НТВ

05.15 Т/с «Москва. Три вокзала». (16+).
06.00 Х/ф «Деа». (16+).

ДОМАШНИЙ

06.30 «6 кадров». (16+).
06.50 «Пять ужинов». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

05.50 Х/ф «Встретимся у фонтана».
07.20 «Фактор жизни».

ЗВЕЗДА

09.00 Новости недели с Ю. Подкопаевым.
09.25 «Служу России». (12+).

КУЛЬТУРА 29 ИЮНЯ ПО 5 ИЮЛЯ

ПОНЕДЕЛЬНИК
06.30 Письма из провинции.
07.00 Легенды мирового кино.
07.30 Д/ф «Сакральные места».

СРЕДА

06.30 Максим Горький «Мать».
07.05 М/ф: «Золотая антилопа», «Бременские музыканты».

ЧЕТВЕРГ

06.30 Письма из провинции. Ревда
07.00 Легенды мирового кино.
07.30 Д/ф «Сакральные места».

ПЯТНИЦА

06.30 Письма из провинции. Чудово.
07.00 Легенды мирового кино.
07.30 Д/ф «Сакральные места».

СУББОТА

06.30 Лия Фейхтвангер «Иеффай и его дочь».
07.00 М/ф: «Слоненок».
07.35 Х/ф «Переходим к любви».

ВОСКРЕСЕНЬЕ

06.30 М/ф: «Мойдодыр», «Котенок по имени Гов».
07.40 Х/ф «Не отдавай королеву».

РАДИО

ПОНЕДЕЛЬНИК
11.10. Вести «Дагестан»
11.30. Радиотамаша
ВТОРНИК
11.10. Вести «Дагестан»

Программа гъзаурайди - Н.ВЕЛИБЕГОВА

